

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

ברך עלינו Of ברכה Lesson 29-The Theme And Wording Of The

Source 1

תפילת העמידה של ימות החול-Professor Uri Urlich

מנהג בבל				מנהג ארץ ישראל		
נוסחי קיץ						
ענף 4 (א)	ענף 3 (4)	ענפים 2 א-24 (24)	ענף 1 (47)	ענף 3 (2)	ענף 2 (4)	ענף 1 (4)
ברכו אבינו	ברך עלינו י' אלהינו את השנה הזאת	ברך עלינו י' אלהינו את השנה הזאת לשובה בכל מיני תבואתה	ברך עלינו י' אלהינו את השנה הזאת לשובה ולברכה בכל מיני תבואתה	ברך עלינו י' אלהינו את השנה הזאת לשובה ולברכה בכל מיני תבואתה	ברך עלינו י' אלהינו את השנה הזאת לשובה בכל מיני תבואתה	ברך עלינו י' אלהינו את השנה הזאת לשובה ולברכה בכל מיני תבואתה
בכל	בכל מיני תבואתה	«תן ברכה במעשה ידינו» «כי אל טוב ומטיב אתה»				
מעשה ידינו				תקרב מורה שנת נאולתנו שנת שלומים לריב ציון	וקרב מורה שנת קץ נאולתנו	ותן טל ומטר על פני האדמה
					ותן טל ומטר על פני האדמה ושבע עולמך מברכותיך	
וברך שנתנו בטללי רצון ברכה וגדלה ותהי אחרייתה חיים ושובע ושלום	וברכה כשנים הטובות	וברכה כשנים הטובות «תן ברכה במעשה ידינו» «כי אל טוב ומטיב אתה»	וברכה כשנים הטובות		ותן ברכה במעשה ידינו	
כי אל טוב ומטיב אתה	ושבענו מטובה ותהא אחרייתה שובע ושלום וברכה					
ברוך אתה י'	ברוך אתה י'	ברוך אתה י'	ברוך אתה י'	ברוך אתה י'	ברוך אתה י'	ברוך אתה י'
מברך השנים	מברך השנים	מברך השנים	מברך השנים	מברך השנים	מברך השנים	מברך השנים

Source 2

סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר תפילה-ברך עלינו ה' א-להינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן (טל ומטר לברכה) ברכה על כל פני האדמה ורוה פני תבל, ושבע את העולם כלו מטובך, ומלא ידינו מברכותך ומעושר מתנות ידיך. שמרה והצילה שנה זו מכל דבר רע ומכל מיני משחית ומכל מיני פורענות, ועשה לה תקוה ואחרית שלום. חום ורחם עלינו ועל כל תבואתה ועל כל פירותיה, וברכה כשנים הטובות בטללי ברכה וחיים ושובע ושלום. ברוך אתה ה' מברך השנים.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

Source 3

סידור רב סעדיה גאון

עמו ישראל' ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת לטובה בכל מיני
תבואתה ובִּרְכָּה כשנים הטובות ברוך אתה יי מברך השנים' תקע שופר

פסח. — והשני הוא בפיסקה התשיעית:

כשהחורף בתקפו והוא הזמן שצריכים לגשם.

מתפללים בו בענין הגשם ואומרים

ותן טל ומטר על פני האדמה וְשַׁבַּע את העולם כלו מברכות טובך וְרוּחַ
פני תבל מעושר מתנות ידך וְשִׁמְרָה והצילה לשנה הזאת מכל מיני משחית
ומכל מיני פורעניות וברכה עלינו כשנים הטובות ב' א' יי מברך השנים'.

Source 4

סדר התפילות לרמב"ם

ישראל' ס' ברכנו יי אלהינו בכל מעשה ידינו וברך את שנתנו ותן טל ומטר על פני
האדמה ושבֵּע את העולם כולו מטובך ורוח פני תבל מעושר מתנות ידך וְשִׁמְרָה והצילה יי
אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה מכל מיני משחית ומכל מיני פורענות ותן לה
אחרית ותקוה שובע ושלום וברכה כשנים הטובות ברוך אתה יי מברך השנים' יי תקע

Source 5

מחזור ויטרי-ברך עלינו יי א'—להינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה: (מיום ס'
לתקופת תשרי עד פסח או'. ותן טל ומטר לברכה ובשאר ימות השנה. ותן טל לברכה): על
פני האדמה ושבֵּעינו מטובך וברך שנתנו כשנים הטובות. בא"י מברך השנים:

Source 6

סידור רבי שלמה ברבי נתן

ברך עלינו ה' אלהינו את השנה הזאת בכל מיני תבואה ושבֵּעינו
מטובה ותהא אחריתה שובֵּע ושלום וברכה כשנים הטובות ברוך
אתה ה' (מבורך) [מברך] השנים.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

Source 7

Source 8

מחזור ארם צובא

ברך עלינו יי אלהינו את
הזאת הבצירה עלינו לטובה
ותרי אחריתה ברכה ושבע ושלום
ותן ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו
למען שמך שבענו ושבע את כל
העולם כל מברכות טובה ורורה
את בני העולם מן הים ומהבית
שמרה והצילה יי אלהינו את כל
הזאת מכל מיני משחית ומפני
ברענות המתרגשות והמתחדשות
היוצאות לבוא חום וקננו וחמול לחם
עלינו והצלח לנו בכל דרכנו כי אל
טוב ומטיב וסלה אתה באתה מברך

מקין לוי

מקין לוי

ברך עלינו יי אלהינו את
השנה הזאת לטובה בכל כתיבתה ואת
ושבענו משובות ותן של
ושאר לברכה על פני
הארץ למען שמך ושבע
את העולם כל מברכות
טובה ורורה פני העולם
בעיני שנתות ירך ושאר יי אלהינו את השנה הזאת
ותשלח מכל מיני משחית ומכל מיני פורענות ודום
שליח וחסול ורחם על כל פירותיה ותחי ארצות
טובע ושלום וברכה עלינו וברכה השנים השניות
ומברכות למען שמך באתה מברך השנים

Persia

Source 9

Roman Rite

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת לטובה ואת כל מיני תבואתה
ותן שלום וסדר לברכה על פני האדמה ושבע את העולם בברכה
ותן ברכה רחוקה ורחוקה בכל מעשה ידינו וברך את שנותינו בשנים
הטובות והמבורכות באי מברך השנים

Source 10

נוסח רומניא

ברך
עלינו יהוה אלהינו את השנה
הזאת הבאה עלינו לטובה
ואת כל מיני תבואתה מינים אחד תקופת תפרי
עד ערב הפסקה חוננים ותן טל ומטר וברכה
על פני האדמה ושבע ארץ העולם כולו
מברכות טובין ורוח את מני תבואת מעושר מתנות
ידך שסור ותצל את השנה הזאת מכל מיני
משתות ומכל מיני פורענות ותהי אחריתיה דמים
ושבע ושלום ותן ברכה ותצלחה ותרוחה
בכל מעשה ידינו כי גאל טוב ומטיב זאת
ותברכנו ותברך את שנותינו בברכה השנים
הטובות והמבורכות ברוך אתה יהוה בברך
השנים

Source 11

Sephardic 1598

ונאמן אתה באי הופא חולי עמו ישראל : כח
ברכנו אבינו בכל מעשה ידינו וברך שנותינו
בטללי רצון ברכה ונדבה ותהי אחריתה
חיים ושבע ושלום בשנים הטובות לברכה כי אל טוב
ומטיב אתה ומברך השנים באי מברך השנים : וכח
ברך עלינו אל הינו את השנה הזאת ואת כל
מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר לברכה
על פני האדמה ורוח פני תבואת העולם כולו
מטוב ומלא ידינו מברכותיה ומעושר מתנות ידך
שמרה ותצילה שנה זו טבל דבר רע ומכל מיני
משתות ומכל מיני פורענות ועשה לה תקנה
ואחרית שלום חיים ורחם עליה ועל כל תבואתה
ופירותיה וברכה בגשמי רצון ברכה ונדבה ותהי
אחריתה חיים ושבע ושלום בשנים הטובות לברכה
כי אל טוב ומטיב אתה ומברך השנים באי מברך
השנים : תקע בשופר גדול לחירותנו ושא

Source 12

Current Yemenite

בקיץ

בְּרַכְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּכָל מַעֲשֵׂה
יְדֵינוּ. וּבִרְךְ אֶת שְׁנַתְנוּ^(א)
בְּטַלְלֵי רֶצוֹן בְּרָכָה וּנְדָבָה
כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת. בָּרוּךְ
אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

Source 13

נוסח קרפנטרניץ

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת • וְאֵת כָּל
מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה • וְתֵן טַל (וּמָטָר) לְכִרְכָּה
עַל כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה • וְיֵרֶד פֶּגֶז תָּבַל • וְשִׁבַּע אֶת
הָעוֹלָם כָּלֹּ מְטוֹכֶךְ • וּמִלֵּא יְדֵינוּ מִבְּרָכוֹתֶיךָ וּמַעֲשֵׂיךָ
מִתְּנֻת יְדֶיךָ • שְׁמֵרָה וְהַצִּילָה שָׁנָה זוֹ מִכָּל דָּבָר רָע
וּמִכָּל פֶּגַע רָע • וּמִכָּל מִינֵי מַשָּׁחִית • וּמִכָּל מִינֵי
פּוֹרְעָנוֹת • הוֹסֵם וְרַחֵם עָלֶיהָ וְעַל כָּל תְּבוּאָתָהּ וּפְרִיזוֹתֶיהָ •
וְתַהֲלֵנוּ אַחֲרֶיהָ שְׁנַת שׁוֹבֵעַ הַיּוֹם בְּרָכָה וְשָׁלוֹם • וּבִרְךְ
שְׁנֹתֵינוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת לְכִרְכָּה כִּי אֵל טוֹב וּמְטִיב
אַתָּה וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים • בִּירְךְ אַתָּה יי מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

Source 14

ספר אבודרהם שמונה עשרה-ובספרד נוהגין לומר ברכה זו בימות הגשמים בנוסח הזה
שאמרנו. ובימות החמה מתחילין בה ברכנו ה' א-להינו בכל מעשה ידינו וברך שנתנו
בטללי רצון ברכה ונדבה וכו'. ושמעתי שיש מקומות שמתחילין ברכה זו לעולם ברך עלינו
אלא שמשניין בה בין טל לגשם בלבד.

Translation: In Spain, they are accustomed to recite the Bracha in the rainy season (winter) in this form that we just cited. In the summer and the rest of the year, they begin: G-d our G-d, bless the work of our hands and bless our year with favorable dew, etc. I heard that in some locations, they always begin this Bracha with the words: Bareich Aleinu except that they alternate between referring to Tal or to Geshem.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-Tefila 101

Source 15

לבוש אורח חיים סימן תקעט-סדר
תפלות באלו התעניות-וכל הברכות
עד שמע קולינו, וברכת שמע קולינו
מאריך, ואומרים שומע תפלה תן טל
ומטר לברכה על פני האדמה ושבע
את העולם כולו מטובך ומלא ידינו
מברכותיך ומעושר מתנת ידיך שמרה
והצילה שנה זו מכל דבר רע ומכל מיני
משחית ומכל מיני פורעניות ועשה לנו
תקוה ואחרית שלום חוס ורחם עלינו
ועל כל תבואותיה ופירותיה וברכה
בגשמי רצון ברכה ונדבה וחיים ושובע
שלום בשנים הטובות והסר ממנו דבר
וחרב ורעב וחיות רעות ושבי וביזה
ויצר הרע וחולאים רעים וקשים
ומאורעות רעות וקשות וגזור עלינו
גזירות טובות מלפניך ויגולו רחמיך על
מדותיך ותתנהג עם בניך במדת
רחמים וקבל ברחמים וברצון את
תפילתינו כי אתה שומע תפילת כל
פה ברוך אתה ה' שומע תפלה.

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל
מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר לברכה
על פני האדמה ורחם עלינו ושלום את העולם כל
מטובך ומלא ידינו מברכותיך ומעושר מתנות ידיך
שמרה והצילה שנה זו מכל דבר רע ומכל מיני
משחית ומכל מיני פורענות ועשה לה תקוה
ואחרית שלום חוס ורחם עליה ועל כל תבואתה
ופירותיה וברכה בגשמי רצון ברכה ונדבה ותתי
אחריתתה תיטוב ושלום בשנים הטובות לברכה
כי אל טוב ומטיב אתה ומברך השנים באי מברך
השנים: תקע בשופר גדול לחירותינו ושא

Source 16

ספר המנהיג דיני תפילה עמוד צא'-ובמקומו' שמכריז החזן בליל השאילה ברוך עלינו אינו
כלום שהרי בכל הגבול ישרא' נהגו לפתוח הברכה כך והשאילה היא טל ומטר כדמוכח
בתענית, ותחילתה ותכליתה של ברכת השני' לא נשתני' משאר ברכות, גם אין להזכיר
בימות הקיץ עד ס' יום בתקופ' וברך שנתינו בגשמי רצון ברכה ונדבה דאין לך שאילה
גדולה מזו. אב"ן.

Translation: In those places where on the first night on which we begin to insert prayer for rain the Chazkan announces: say Bareich Aleinu-those words do not represent the prayer for rain since in many other places, the Bracha all year round begins with the word Bareich. The request is found in the words: Tal Oo'Matar as we learned in Maseches Taanis. The opening and closing words of the Bracha of Mivarech Ha'Shanim do not change in the same way we conduct ourselves concerning the other Brachos of Shemona Esrei. Also from the summer until 60 days after Tekufas Tammuz, we do not say: Oo'Vareich Shnoseinu B'Gishmei Ratzon Bracha Oo'Nidava, since there is no more important request than that.

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

Source 17

הלכות ברכות לריטב"א פרק ז' – והמשנין ברכת השנים בתפילה מימות החורף לימות הקיץ אינו מנהג יפה ולעולם אומרים ברך עלינו.

Translation: Those who change the wording of the Bracha of Mivarech Ha'Shanim in Shemona Esrei from the onset of winter to the onset of summer are not following a proper custom. All year round the Bracha should begin with the words: Bareich Aleinu.

Source 18

ילקוט יוסף קצוש"ע אורח חיים סימן קיז' – דיני שאלת טל ומטר – ב. מנהג הספרדים ועדות המזרח בברכת השנים, לומר בקיץ "ברכנו", ובחורף "ברך עלינו", וכוללים בה שאלת טל ומטר. והוא מנהג נכון על פי הקבלה.

Translation: It is the custom among Sephardim that for the Bracha of Mivarech Hashanim they begin with the word: Barcheinu in summer and Bareich Aleinu in winter and incorporate within them the request for dew and rain. These changes follow the correct custom and are based on Kabbalah.

Source 19

ילקוט יוסף תפילה ב' הערות סימן קיז' – דיני שאלת טל ומטר – אבל האר"י ז"ל בשער הכוונות (דף נא ע"ג) כתב, בקיץ יאמרו "ברכנו", ובחורף יאמרו "ברך עלינו", ושלא כאותם שנהגו לומר בין בקיץ בין בחורף "ברך עלינו". ע"כ. וכ"כ מרן החיד"א בברכי יוסף (סימן קיז סק"א) בשם גורי האר"י. וכ"כ בשלמי צבור (דף קכט ע"ב). ומשמע שיש לזה טעם על פי הקבלה. וכן מנהגינו.

Translation: The AR"Y, ז"ל in his Sha'Ar Ha'Kavanos (p. 51, 3) writes that in summer we open the Bracha of Mivarech Hashanim with Barcheinu and in the winter we open with Bareich Aleinu and not like those who open the Bracha all year round with the words: Bareich Aleinu. So wrote the Chida in Birchei Yosef (Siman 117, 1) in the name of the Gur Ha'Ari. So too the Shalmei Tzibbur (p. 129, 2). It appears to be based on Kabbalah. And so we act.

Source 20

ילקוט יוסף תפילה ב' הערות סימן קיז' – דיני שאלת טל ומטר – ומכאן יש לדקדק שהעיקר כמנהגינו לומר בימות החמה "ברכנו" ובימות הגשמים "ברך עלינו", כי היכי דלא לית לאטרודי.

Translation: From here we can conclude that the basis for our custom to open the Bracha of Mivarech Hashanim with Barcheinu and in the winter to open with Bareich Aleinu is so that people will not be confused and omit the request for rain.

Source 21

בנין אב' – ח"א סימן ה. שאלת טל ומטר בברכת השנים – דן אם שאלת טל ומטר בברכת השנים הוי כתוספת על הברכה. או שהיא עיקר הברכה והמשנה בה משנה ממטבע שטבעו חכמים, ונפקא מינא למי ששכח טל ומטר במנחה בערב שבת שאינו מתפלל נרבה, אם יתפלל ערבית שתים.

1. Former Sephardic Chief Rabbi Bakshi-Doron

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

Translation: Is the request for rain in the Bracha of Mivarech Ha'Shanim merely an insert or are we changing the theme of the Bracha and if someone changes the Bracha it is as if he has violated the rule for changing a Bracha. The difference being if someone forgot to pray for rain in the Bracha at Mincha on erev Shabbos does he need to recite Shemona Esrei of Friday night twice, with the second being a prayer of supplication (since you are not including the prayer for rain within it).

כידוע בנוסח ספרד ברכת השנים בימות הגשמים שונה מימות החמה: בימות הגשמים מברכים ברך עלינו. ובימות החמה ברכנו. אע"פ שמדברי הגמ' והראשונים נראה שהברכה היא אחת רק שבימות הגשמים מוסיפים בה טל ומטר בלבד, ונראה שמלבד ההבדל בנוסחאות שמקורו בנוסח האר"י ז"ל ויסודו בקבלה. יש ללמוד מהבדלי הנוסחאות, מה היא עיקרה של ברכת השנים. אם עקרה היא ברכה על הפרנסה, ושאלת הטל או המטר הם רק כתוספת על הברכה, או שעקרה של ברכת השנים היא התפילה לטל או למטר שהם מקור הברכה והפרנסה. ונ"מ להלכה אם שאלת הטל ומטר בימות הגשמים היא כתוספת הזכרה בתפילה, כמו יעלה ויבוא בר"ה, או ענינו בתענית צבור, או ששאלת טל ומטר בימות הגשמים היא עיקר ברכת השנים, ומי שלא אמרה כאלו לא אמר ברכת השנים כלל.

Translation: As is well known, in Nusach Sepharad, the Bracha of Mivarech Ha'Shanim is different in winter than it is in summer—in winter the Bracha begins with Bareich Aleinu and in summer it begins with Barcheinu even though from the words of the Gemara and the Rishonim it appears that the Bracha should be the same all year round except for the insert. The difference in wording began with the AR"Y and is based on Kabbalistic reasons. Nevertheless, we can try to learn from the differences in wording the theme of the Bracha. Is it a Bracha that concerns financial well-being and requesting rain and dew is only an additional request or is the theme of the Bracha specifically a prayer for rain and dew which are the source of all blessing and financial well-being. The difference being is it an insert like Ya'Aleh V'Yavo or have we changed the theme of the Bracha to the point that if you omit the request for rain and dew, it is as if you have not recited the Bracha at all.

Source 22

תלמוד ירושלמי מסכת יומא פרק ה' דף מב טור ג ה"ב—ומתפלל תפילה קצרה בבית החיצון וכך היתה תפילתו של כהן גדול ביום הכיפורים בצאתו בשלום מן הקודש: יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שלא תצא עלינו גלות לא ביום הזה ולא בשנה הזאת; ואם יצאה עלינו גלות ביום הזה או בשנה הזאת תהא גלותינו למקום של תורה. יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שלא יצא עלינו חסרון לא ביום הזה ולא בשנה הזאת, ואם יצא עלינו חסרון ביום הזה או בשנה הזאת יהא חסרונינו בחסרון של מצוות. יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שתהא השנה הזאת שנת זול, שנת שובע, שנת משא ומתן, שנת גשומה ושחונה וטלולה, ושלא יצטרכו עמך ישראל אלו לאלו ואל תפנה לתפילת יוצאי דרכים. רבנן דקסרין אומרין ועל עמך ישראל שלא יגבהו שררה זו על גב זו; ועל אנשי השרון היה אומר יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שלא יעשו בתייהן קבריהן.

Translation: And the Kohen Gadol would recite a short prayer outside the Kodesh Hakadoshim on Yom Kippur and this is the prayer that the Kohen Gadol prayed upon exiting unharmed from the Kodesh Hakadoshim: May it be Your Will G-d that we not go to exile on this day and in this year and if we must

שמונה עשרה-תפלת שחרית-101 Tefila

go to exile that it be to a place of Torah. May it be Your Will G-d that we not suffer an omission on this day and in this year and if we suffer an omission it be that we omitted some Mitzvot. May it be Your Will G-d that this be a year that things costs less, a year of plenty, a year of business, a rainy year, a warm year, a year full of dew; a year when Jews do not need each other and do not listen to the prayers of travelers. The Rabbis of Cesearia say: and your people should not exert authority over each other. And concerning the people who lived in the Sharon: May it be Your will G-d that their homes should not become their graves.